

Előfizetési ár:

Egész évre	— — —	4 K.
Fél évre	— — —	2 K.
Negyed évre	— — —	1 K.
Egyes szám	— —	20 f.

AZ ERDŐ

Hirdetések

egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számíttatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Szerkeszti:

BALOGH ERNŐ

m. k. főerdőmérnök.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Előfizetőknek az álláskezeslet és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

Előfizetési felhívás.

Felkérjük t. olvasóinkat, hogy lapunk előfizetésének megújítása iránt mielőbb intézkedni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

TARTALOM.

Az erdőművelési munkálatokról általában, különös tekintettel a csemetenevelésre. (Kolozs József.)

Fapiacz. (Hathalmi Gabnay Ferencz.)

Országos agancskiállítás.

Gazdasági tanácsadó: Galambok veszekedése. — Spenót.

Különfélék: Baleseti és nyugdíjbiztosítások. — Milyen magasra repülnek a madarak? — Nédves lábballi szárazzá tétele. — Időjelzés.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

Hivatalos közlemények: A vadászati törvény 38. §-ában foglalt rendelkezéseknek Maros-Torda vármegye területére való kiterjesztésére.

Szerkesztői üzenetek.

Tárca. Erőnkön felül. (Dánielné-Lengyel Laura.)

Az erdőművelési munkálatokról általában, különös tekintettel a csemetenevelésre.

Irta. Kolozs József m. kir. erdőmérnök.

Mint a máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóságához tartozó egyik magashegységi erdőgondnokság kezelője, bő alkalmam volt és van a magas hegységi erdők mesterséges felújításánál követendő eljárásokkal foglalkoznom, annál is inkább, mert köztudomás szerint a máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság kerületében a fősúly az erdőművelési munkálatok helyes keresztülvitelére fordítatik.

Nem képzelek magasztosabb, szebb célt az erdész emberre nézve, mint a célszerű, helyes felújítást, az erdőnevelést.

Mert hiszen a milyen könnyű a fát levágni, ledönteni, a vágást kitermelni, olyan nehéz új erdőt létesíteni.

Ehhez mindenképpel lelkes kedv, ambíció, kötelességérzet, kellő szakértelem és természetesen pénz, sok pénz is kell.

A máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság jelenlegi vezetőjétől hallottam, hogy németországi tanulmányutja alkalmával egy izben az egyik kezelő főerdész az erdőművelési munkálatokra vonatkozólag azt jegyezte volt meg, hogy «a kulturáknak nem kell okvetlenül olesók-nak lenniök, de okvetlenül jóknak kell lenniök.

Azzal a tudattal kell tehát az erdőművelési munkálatokat végeznünk, hogy — eltekintve egyes előre nem látott körülményektől — azoknak, ha jól végeztük, sikerülniök is kell.

És mégis, sajnos, lépten-nyomon tapasztalhatjuk, hogy az erdőművelésre évenként fordított nagy összeg nem áll arányban az elért eredménynel.

Hol itt a hiba?

Mondjuk ki nyíltan, nincs mit szépíteni a dolgon: vagy nem kellő lelkiismeretességgel, vagy pedig nem kellő szakértelemmel teljesítettük feladatunkat.

Tény, hogy igen sok helyen az erdőművelési munkálatok még most is alárendelt szerepet játszanak.

Hogy a felújítás, az ültetés alkalmával jó eredményt érhessünk el, ahhoz mindenképpel jó csemetékre van szükségünk.

Jó, erőteljes, kiültetésre alkalmas csemetéket viszont csakis jó talajú, jól gondozott csemetekertekben nevelhetünk fel.

A magas hegységi erdőgondnokságokban azonban sokszor nem áll rendelkezésünkre a jó talaj.

Ily esetben tehát a rossz talajt csemetenevelésre alkalmas talajjává kell átváltoztatnunk.

A csemetekertet természetsszerűleg nem szükséges egyszerre művelés alá vennünk, mert hiszen a három éves korú csemetékkal való ültetést feltételezve, — az egész kertet négy egyenlő részre osztva — évenként a csemetekertnek csakis $\frac{1}{4}$ -ed része kerül művelés alá; a többi rész ugar marad.

A kitűzött $\frac{1}{4}$ -ed résznyi területet mindenképpel a gáztól, gyökerektől stb. kitisztítjuk; ha a talaj köves, azt kavicsrostával átrostáltatjuk és ha szükséges, a rossz földre máshonnan, az erdőből jó földet hozatunk.

A területet jó mélyen felásva, megtrágyazzuk.

Miután pedig a csemetekert nem veteményes kert, nem elegendő csak az állati trágyával való trágyázás.

Hintsük be a talajt hamuval, mely kitűnő talajjavító anyag.

A hamúgyűjtésről már előzőleg a téli vontatás alkalmával gondoskodjunk.

E célból a hamúgyűjtéshez szükséges ládákat helyezzük el a munkáskolibákban, hol a hamut a munkások időnkint a ládába helyezhetik el.

Legjobb, ha a csemetekert-telepítést, a vetést megelőzőleg nyáron, vagy ősszel foganatosítjuk és a talajjavítást is akkor eszközöljük.

A következő év tavaszán azután a magot a csemetekertnek művelésre alkalmassá tett $\frac{1}{4}$ -ed részén már elvethetjük.

Hogy a vetés alkalmával a különböző fajú magvakból egy-egy sorba legezészerűbben mennyit és mi módon vessünk el, hogy az elvetett magot mi módon takarjuk be stb. ezekre itt most nem terjeszkedem ki.

A csemetekertek további okszerű megművelésének egyik legfontosabb teendője a csemetekerteknek a gyomtól való tisztán tartása.

Gyomot a csemetekertekben sohase tűrjünk el.

Ezt tüzzel-vassal pusztítsuk ki.

Sőt még a csemetekertek környékén, a kerítések mellett, a komposzt rakásokon, az ugaron meg egyáltalában ne tűrjünk el a gyomot.

Födolog a gyomot *virágzása előtt* eltakarítani.

Gyomlálás alkalmával ügyeljünk arra, hogy a munka a gyomot ne tépje, hanem a gyomokat *gyökereitől* szedje ki, hogy a csemetekert a gyomokkal való bevetődés ellen megvédessék.

A csemetekerteket a szükség szerint évenként 3—4-szer kell kigyomláltatnunk.

Ha a talajt a gyommagvak ellen sikeresen megvéd-

jük, a gyomlálás költségeit a minimumra leszünk képesek redukálni.

A csemetekertekben az ugarnak hagyott táblák egy évben 2—3-szor felkapálandók s az eközben felverődő gyom *virágzás előtt* eltávolítandó.

A gyomlálást idejekorán kezdjük meg, mert különben a mély gyökérzetű gyommal nem könnyen boldogulunk és a gyomlálás alkalmával a gyommal együtt a csemetéket is kihúzza a munka.

Friss vetést csak akkor gyomláltassunk, ha már minden mag kikelt, nehogy a gyom helyett, vagy a gyommal együtt a kis csemete is kihuzassék.

Ha a gyomlálással bármi oknál fogva elkéstünk volna és az ugar már erősen begyepesedett volna, az ugart ilyenkor ne ássuk fel, ne szántsuk fel, hanem a gyepet lehántva, szárítsuk azt meg, azután a gyepantokról a földet lerázva, a gyepet a komposzt rakásban helyezzük el.

Sokszor megtörténik, hogy a vetés nem sikerült eléggé, az ágyak, táblák hiányosak.

A hiányos ágyakat illetve táblákat tavaszkor iskolázás útján lehetőleg ki kell egészíteni, de erre a célra csak hasonló korú, vagy legfeljebb egy évvel idősebb csemeték alkalmazandók, hogy az ilyképen beiskolázott csemeték az illető tábla csemetéivel egyszerre kerüljenek kiültetésre.

Egész táblákon lévő hiányos egy éves csemetéknek a kiemelése és ugyanarra a helyre való átiskolázása abból a célból, hogy a csemeték a területen egyenlően osztassanak el, nem ajánlatos, mivel az iskolázás évében a csemeték növekedésben visszamaradnak s három éves korukig eléggé meg nem erősödhetnek, négy éves korig pedig nem tarthatók a csemetekertben, mivel azokra már a hároméves korban van szükség.

TÁRCZA.

Erőnkön felül.

Irta: *Dánielné-Lengyel Laura.*

A híres norvég dráma címe jut eszembe, mikor a magyar középosztály életét nézem.

Nem beszélek most a megnövekedett igényekről. Bizonyos mértékben ezek talán az egyre növekvő kultúra és műveltség jelei. Hogy az ember nemesen, finoman, esztétikusan óhajt élni, hogy ilyennek óhajtja látni környezetét, berendezését, ezt mind a fejlett és megnövekedett kultúra hozza magával. Ez fejleszti, finomítja izlésünket, tereli a szép és izléses dolog felé vágyainkat és a mennyiben nem válik szenvedelemmé, csak ambíziónk, munkaerőnk sarkalására, buzdítására szolgál, határozottan hasznos dolognak lehet nevezni.

Másként áll a dolog, mikor nem a magunk lelki szükséglete és kívánsága rendeztetni el velünk életmódunkat, nem a saját tetszésünk vásároltat meg velünk valamit, nem a saját izlésünk hordattatja velünk ruháinkat, hanem a mások véleményétől való függés, a mások

kicsinylő, vagy gúnyos mosolyára való gondolat s a mások által berendezett életmódhoz viszonyítjuk a miénket, akár valók azok körülményeinkhez, akár nem.

Nézetem szerint nincs szánalmasabb, nevetségesebb és csufabb dolog, mint ez a másokra való hivatkozás.

És csodálatosképen felnőtt, okos embereknél is láthatni a lelki rabszolgaságnak eme különös és lealázó jeleit. Bizonyos, hogy mindnyájan szívesen meghallgatjuk okos emberek véleményét, tanácsát, a serdülő lélek meg éppen reá van szorulva a jóakaratu vezetésre. Nem is ilyesmiről van most szó. Mert, ha valaki azt mondja: megbeszélem egy jó barátommal, vagy egy kedves rokonommal, vagy egy bizalmas emberemmel, helyesnek, jónak tartja-e ezt, vagy azt a vásárlásomat, hát ez okos beszéd, rendben is van. De, mikor valaki azért vesz valamit, mert másoknak is van már, azért csináltat ún ruhát, mert mit fognak szólni mások, ha a tavalyibakj látják, a ki idegen, közömbös, tőle, érdekeitől és érzelmeitől távol álló emberek itélete, vagy majmolása szerint rendezze be életét, az hihetetlen lelki szegénységről tesz tanubizonyságot.

És ez a lelki szegénység az oka, hogy a magyar

Ezen mód helyett az üres részeket más helyről hozott csemetékkal kell kipótolni.

A pótláshoz, illetve az üres foltok beiskolázásához szükséges csemetéket olyan részekben kell nevelni, ahol ezáltal a megállapított művelési sorrend zavarva nem lesz; így például a havasi fenyő-kertek üres részeiben vagy szükség esetén az ugar területen is lehet pár ágyat erre a célra bevetni és így tartalékcsemetéről gondoskodni.

A múlt évben a hiányos vetést oly módon hoztam helyre egy csemetekertben, hogy azon sorokban, hol a mag rosszul, vagy igen hézagosan kelt ki, utólag pótlás képpen friss magot tettem be, mely későbbben kikelve, a hiányt pótolta.

Egyik további igen fontos tényezője a rendszeres csemetekert-kezelésnek, a túlsűrű vetésből származó csemetesoroknak a megritkítása oly célból, hogy a ritkítás által erőteljes csemetéket nevelhessünk fel csemetekertjeinkben.

A máramarosszigeti m. kir. erdőgazgatásához tartozó erdőgondnokságoknak kísérletet kellett és most is állandóan kell tenniök a különböző nemű és korú csemetesorok különböző mérvű ollózásával, hogy a ritkításnak legelőnyösebb fokát, a mi úgyszólván kerentként különböző, gyakorlati úton megállapíthassák.

A közérdeknek vélek szolgálatot tenni akkor, midőn a máramarosszigeti m. kir. erdőgazgatásának a csemetekertre vonatkozó utasítását egész terjedelmében az alábbiakban közlöm:

A szokásos kétszer való átollózás közül a nagyobb fontosság feltétlenül az egy éves korban való átritkításnak tulajdonítandó.

Ha ez az ollózás a kellő időben és a kellő mértékben lesz keresztül vite, az elegendő mértékben felsza-

badult csemeték már a második évben nemcsak erőteljes növekvésnek indulnak, de rendszerint egy-két oldal-ágot is hajtanak, a kinyírt csemetéknek a talajban benmaradó apró gyökerei csakhamar elkorhadnak s a meghagyott csemeték a fejlettségnek olyan fokát érik el, mintha átiskoláztattak volna.

Az átiskolázással szemben az ollózásnál határozott előny gyanánt veendő számításba a mutatkozó munkaköltség- és terület megtakarításon kívül az, hogy a gyökérzetet megbolygatni nem kell, a csemeték a megsérülésnek sokkal kevésbé vannak kitéve, az eredetileg minden irányban elágazó gyökerek nem szoríttatnak egy csomóba, vagy legalább is egy síkba össze, mint az iskolázásnál, végül, hogy az iskolázott csemete a teljes megfogamzásig sinlődik, bizonyos százaléka pedig egyáltalán nem fogamzik meg.

Ahol tehát az ollózás nem vezet a kellő eredményre, ott az eredmény elmaradása, illetve az ollózott csemetéknek az esetleg iskolázottakkal szemben való hátramaradása csak arra vezethető vissza, hogy az ollózás későn történt, az ollózott csemete ágyak későn lettek gyomlálva és kapálva, míg ezzel szemben a frissen ásott földbe iskolázott csemeték gyökerei a lazább talajban elegendő nedvességet és levegőt kapnak s itt a gyomlálásra is csak sokkal későbbben van szükség.

Ha az ollózás alkalmával a csemetéket a földszínehez elég közel vágjuk le, nem marad a csonkon oldalrügy, a levágtott törzsecske ki nem hajt s az így legfontosabb tápláló szervétől, a szén felvételére szolgáló levelektől megfosztott gyökér néhány nap alatt elpusztul s az elhalt gyökér a megmaradt csemeték gyökereit nem nyomja.

Az ollózás fő feltételei gyanánt megállapítható tehát hogy annak:

középosztály igazán erején felül él és rendezkedik be. A társaság, különösen fejlettebb társadalmi életben sohasem állhat egységes elemből. Összeverődnek itt különböző állású és vagyoni viszonyú emberek. Mert ma már hál' Istennek, nem az állás és jövedelem arányában verődnek egységes csoporttá az emberek, hanem a műveltség és rokonszeny kapcsán. Vannak szerencsétlen természetű emberek, kik különben sem egyebek, mint vágyaik rabszolgái. Alig teljesült egyik kívánságuk, már mohón epednek a másik után. Az ilyen szerencsétlen lelkű emberre aztán igazán végzetes, ha vagyonosabb, vagy előkelőbb társaságba jut. Kötelességének tartja, hogy majommódra utánozza vagyonosabb felebarátja életberendezését és minden erejét megfeszíti, hogy legalább a látszatot megtartsa.

Istenem, ha ez az erő, ez az energia szép, nemes, jó dolog elérésére fordíthatnák!

És ez a sajátos lelki betegség megrontja ám néha a jobbakat, az okosabbakat is. Gondolkozó, érett, intelligens elmétől hallottam már: azt hiszi, hogy szívesen költekezem erőmön felül, de mit tegyek? hivatalbeli állásom s a világ megkívánja tőlem. S ennek a

különben igen értelmes, gondolkozó embernek hiába magyaráztam, hogy hivatalbeli állásunk, bármilyen nagy legyen is az, nem követel, nem követelhet tőlünk egyebet, mint kötelességünk pontos, rendes és lelkiismeretes teljesítését. A mi pedig a világot, a társadalmat illeti, azt mindenikünk a maga képére, saját lelke szerint formálja. És ezt bátran teszi, ha erő és következetesség van a lelkében.

Igenis megteszi, hogy fölemelt fővel, bátran így szól: itt vagyok, nézzetek meg, ilyen vagyok, ennyi telik tőlem és nem is akarok mást, vagy többet mutatni, mert ez csalás volna tőlem. Félrevezetnélek benneteket és tönkretenném saját magamat. Életemet nem rendezem be erőmön felül. Élek úgy, a mint körülményeimtől telik, a mint munkásságom engedi. Ha elfogadtok, ime itt van baráti jobbom, ha nem, tovább megyek.

És ezen az alapon is meglelné mindenki a maga körét, még pedig az igazi, a neki való körét. És élne békében, nyugodtan, ha körülményei, módja engedi, eleget téven egyik-másik vágyának, ha nem, várva, míg erre is módot, alkalmat hoz az idő, az élet. De soha sem jutna eszébe valamire azért vágni, mert az mások-

1. Lehetőleg korán a tenyészlet megindulása előtt kell foganatosítani, hogy a megmaradt csemetéknek módjukban álljon az itt amúgy is rövid tenyészeti időszakot kihasználni.

2. Az ollózásnak, illetve a vágás lapnak lehetőleg közel kell lennie a föld színéhez, hogy a bennmaradó gyökerek minél hamarabb elkorhadjanak.

3. Az átollózott ágyakat, a melyeknek meg nem bolygatott talajában a gyomok is sokkal erősebben verődnek fel s az összetömörült talajban a gyökerek is nehezebben jutnak táplálékhoz, az ollózás alkalmával okvetetlenül meg kell gyomlálni és kapálni.

Közel áll az a feltevés, hogy a csemetesorokat már egyéves korukban abban a mértékben ollózzuk át, a milyen sűrűségben akarjuk azokat a kiültethető korig nevelni. Ezt azonban tiltja az óvatosság.

Hisz tudvalevőleg azért vetünk sűrűbben, mint a hogyan a három éves korban megmaradó csemete számnak megfelelően vetni kellene, mert az elemi csapások, különösen a fagy, pajodrágás, a fenyőormányosnak vagy valamely betegségnek stb. a fellépése a megmaradt csemetéket annyira megtizedelhetik, hogy a kiültetési korig a szükséges csemetemennyiség nem maradna a sorokban.

A túlságos ritka vetést különösen a fagy károsítja rendkívülien. Ugyancsak főleg a fagy tehetné tönkre a túlságosan megritkított egyéves csemetéket is, ezért nem szabad az egyéves csemetesorokat mindjárt a hároméves korban kívánt záródásig átritkítani.

Azt, hogy az itt levont elméleti következtetések mennyiben felelnek meg a valóságnak s hogy az ez úton kínálkozó előnyöket miként zsákmányolhatjuk ki legjobban a magunk javára, épen a most végzendő

kísérletek fogják igazolni. Mert a csemeték fejlődésére befolyással bíró termőhelyi (talaj-klima) viszonyok különbözősége nem engedi meg azt, hogy mindenik csemetekertben egyformán járjunk el, egyformán ritkítsunk.

Tudjuk, hogy kedvező termőhelyi viszonyok között a csemete néha kétéves korban fejlettebb lesz, mint a kedvezőtlen viszonyok között lévő csemetekert három sőt négyéves csemetéje. Természetes tehát, hogy a gyorsabban fejlődő csemetének több növény térre lévén szüksége, *a jobb termőhelyen lévő csemetekert csemete sorai erősebb ritkítást igényelnek, mint a rossz termőhely csemete sorai.*

Ebből azonban az is következik, hogy a kedvezőbb termőhelyi viszonyok között lévő csemetekertben hároméves korban *erőteljesebb de kevesebb csemete fog egy sorban maradni, s a rosszabb termőhelyen lévő csemetekertben kevésbé erős, de több csemete.*

Mint minden kísérlet, ez is csak akkor vezethet megbízható pontos eredményre, ha a kísérletet lehetőleg nagy területen eszközöljük.

A kísérletek ezért állandóan folytatandók s az egyes sűrűségi fokokkal elért eredmények elbírálatása végett minden sűrűségi fokra legalább egy ágy ritkítandó ki.

A sűrűségi fokok a következők legyenek:

1. Luczfenyőnél:

a) egyévesek soronként 80—100—120 és 150 darabbal.

b) kétévesek soronként 60—80—100 és 120 darabbal.

2. Jegenyefenyőnél:

a) egyévesek soronként 60—80—100 és 120 darabbal.

b) kétévesek soronként 50—60—80 és 100 darabbal.

nak megvan, vagy mert társasága ezek hiányában megszólja, lenézi, lekicsinyli. A ki egyszer tisztába jött ezeknek a frázisoknak hiábavalóságával, az nem esik áldozatul nekik többé. Vagy ha egy-egy rossz órában eljön a kísértés szelleme, elúzi magától és szégyenkezni fog lelki gyöngesége miatt.

A világ? Miért nem nézünk már egyszer szemébe ennek a fogalomnak? A világ mi más lehet számomra, mint jó barátaim, jó embereim társasága. Ezek bizonyára csak javamat akarják és semmi körülmények között sem kívánják, hogy erőmön felül élve tönkretegyem, elpusztítsam magamat. Azután? A közömbös, a konvencionális ismerősök hada! Hát az ő kedvükért erőszakolnám, hajszolnám a lehetetlent, gyilkolnám testi és lelki erőmet egyaránt? Hogy reám nézve közömbös, idegen emberek elhigyenek rólam valamit, a mi nincs? Hogy másnak tartsák vagyoni viszonyaimat, körülményeim, mint a milyenek azok valójában? Oh Istenem, nézzünk szívébe, hát nem lelki rabszolgaság ez? Nem kellene-e kacagnunk az ilyenfajta gyöngeségen, ha napról-napra, óráról-óra nem látnók a balgaság szomorú áldozatait és siralmas alakjuk torkunkra nem forrasztaná a kacagást. Mert bármilyen balgák és hibá-

sak voltak is, ugyan ki tud nevetni, mikor tönkretett, megrokkant életek légiója vonul el előtte?

Mi, a kik világosan látjuk ezeket a dolgokat, mi bizonyára nem nevetünk. Kacagni csak megint az úgynevezett világ, a társaság fog. Azok az emberek, kiknek kedvéért a szerencsétlen ember erején felül élt, költekezett. Kiknek kedvéért jókedvű mulatozást szinlelt, míg lelke a gondok közt roskadozott, kiknek kedvéért adóságra is megcsináltatta legújabb divatu ruháját, kik asztalánál ültek, borából ittak, vele vidáman paroláztak, hogy aztán észre se vegyék, meg se lássák a szegény elbukottat.

Erőnkön felül! Oh, ez a siralmas, hazug komédiázás, mennyi erőt, mennyi energiát, mennyi munkát fogyaszt el. Ha ennek tizedrésze komoly gondolatokra, vágyaink fékentartására, okos, praktikus életberendezésre fordítatnék, de másként állna a magyar középosztály sorsa. Ha a lélekben megvolna a kemény önállóság és a másokra való hivatkozás, egyszersmindenkorra kitörültetnék ez a szótárból; ha minden nagykoru lélek a maga által választott jónak, becsületosnak és igaznak ismert utját járná, milyen diadalmasan törne elő a nap a komor, fenyegető felhők közül!

Eddig az utasítás.

A ritkításnál fődolog továbbá, hogy kora tavasszal elegendő számú ritkító olló álljon rendelkezésünkre, mert 1—2 ollóval eredményt ott, a hol több csemetekert csemetesorainak megritkításáról van szó, elérni nem fogunk, miután a ritkítást korán és rövid idő alatt kell befejeznünk.

Az ollózást legcélszerűbben a máramarosi csemetekert ritkító ollóval végezhetjük el.

Ezen ollót Biró Zoltán «Az Erdő» 1909. évi 4-ik füzetében ismertette.

A csemetekert kezeléséhez tartozóan megemlíthető még, hogy az oly kertekben, hol a csemeték a legnagyobb gondozás daczára is silányul fejlődnek, talajjavítási szempontból célszerű a csemetesorokat érett, 2—3 éves portrágyával behinteni, mely behintés után a csemeték többnyire jobb és szebb fejlődésnek indulnak.

Áttérvén ezek után magára a mesterséges felújításra (fenyő csemetékkel való ültetés), itt is csak a legfontosabb, a gyakorlati életben is bevált eljárásokkal szándékozom foglalkozni.

A beültetendő vágás területeket okvetetlenül az ültetést megelőzőleg, ősszel takarítassuk ki, hogy tavasszal az ültetést mielőbb megkezdhessük és a vágástakarítási munkálatok az ültetést ne akadályozzák.

A vágástakarítás alkalmával a tuskók okvetetlenül lekérgezendők, nehogy a kérgezetlen tuskókban a *Hylobius Abietis* elszaporodván, az ültetést tönkre tehesse.

Ősszel készítendő el továbbá a beültetendő területek közelében a csemeték elhelyezésére szolgáló jégvermek is.*

Tavasszal, mielőtt a hó elolvadt, szedjük ki azonnal a csemetéket.

A csemeték kiszedése lépést tarthat az ültetéssel, mert a csemetekertnek azon terület része ($\frac{1}{4}$ -de), melyről a csemeték kiszedetnek, úgysem kerül tavasszal vetés alá, hanem egy évig ugaron marad és így a csemeték gyors kiszedésére nincsen okvetetlenül szükség.

A csemeték kiemelésénél főgond fordítandó arra, hogy a hajszálygökerek meg ne sértsenek; e végből a kiemelt csemeték földestől egyidőre félreteendő, míg a gyökereken lévő föld kissé megszáradt, azután a gyökérsomó megrázandó és a csemeték így választandók el egymástól.

Ezen eljárás mellett a csemeték gyökerei nem szakadnak el.

A csemeték 100 darabonként csomókba kötendő, de a csomók nem szorítandók meg, nehogy a csemeték kérge megsértsék.

A csomók kötésénél legcélszerűbben a raffia használható.

A kiszedett csemeték csak rövid ideig vermelendők el a csemetekertekben, azután az ültetési helyekhez szállítandók szekéren vagy nagy kosarakban és ott a már előzőleg elkészített jégvermekben vagy árkokban helyezendők el.

A jégvermekben és árkokban a csemetéket többször át kell rakni, nehogy megfűlledjenek.

Annai és akkora nagyságú jégverem készítendő, a mennyi az elültendő csemete mennyiség elhelyezésére szükséges.

Tudva azt, hogy 1 m² területen 3—4000 drb. csemete fér el, és tudva egyúttal azt is, hogy hány darab csemetét kell elültetnünk, könnyen kiszámíthatjuk a szükséges jégvermek számát illetve nagyságát.

A csemeték kiemelésénél még a következők tartandók szem előtt.

A földgumóval együtt kiemelt csemeték gyökereiről a föld a hajszálygökerek lehető megkimélése érdekében kellő óvatossággal és csak részben távolítandó el.

A csemeték kiszedésekor a munkások egyúttal félredobják a csenevész példányokat.

A csemete válogatást, selejtezést okvetetlenül a csemetekertekben a kiszedés alkalmával kell eszközölni. Nagyon hibás az az eljárás, midőn a csemeték válogatását ültetés közben az ahhoz nem értő munkásokra bizzák.

Válogatás közben a jó csemetéket félre tétjük és a gyökereket nedves mohával vétetjük körül.

A csemeték szállításánál gond fordítandó arra, hogy a szekerekben, kosarakban állandóan kellő mennyiségű nedves moha legyen és a csemeték gyökerei is nedves mohával legyenek betakarva.

Ügyelni kell továbbá arra is, hogy ültetés közben a kis ültető kosarakban elhelyezett csemeték gyökerei szintén állandóan mohával legyenek betakarva.

Magára az ültetési munkálatra azt hiszem felesleges volna kiterjeszkednem.

Itt csak még a következőket akarom megemlíteni.

A jégvermekből kiszedett csemeték gyökereit felfrissítés végett vízbe kell mártani.

Ültetés előtt a munkások okvetetlenül beoktatandók a munkálatra, mert csak így várhatunk azután jó eredményt.

Hiába volna minden fáradozásunk, ha az ültetés rosszul foganatosíthatnánk.

Feltétlenül csak jó, zömök csemetét ültessünk ki, mert a rossz — nyurga csemetével való ültetés — kárba vezett fáradság és költség.

A felügyeletet arra való ügyes, szorgalmas és lelkiismeretes munkásokra bizzuk.

Egy-egy ültetési felügyelőre legfeljebb 10—20 munkás legyen bizva.

Az ültetési felügyelők kioktatandók arra nézve, hogy a munkát ne egy tuskóra állva vezessék, hanem munkástól-munkásig menve, állandóan arra ügyeljenek, jól helyezik-e el az ültetők a csemetét a fészkekben stb., szóval jól ültetnek-e?

Meredek hegyoldalokon csak felülről lefelé ültettesünk, nehogy a legördülő földréteg és kő az alább fekvő csemete fészkeket és ezzel egyúttal magát a kiültetett csemetét is megrongálja.

Ügyeljünk továbbá arra is, hogy a munkások az ültetési területen egy és ugyanazon ösvényt használják a fel és lemenetelkor, nehogy a csemetéket eltapossák.

* L. ezek leírását «Az Erdő» 1908. évi 7. számában.

Vágásterületek beültetése alkalmával igen czélszerű a csemetéket a tuskók alá ültetni, melyek a csemetéknek mintegy védelmeül szolgálnak.

Nagy gond fordítandó az ültetés alkalmával továbbá arra is, hogy a csemeték elhelyezésére szolgáló lyuk eléggé mély legyen és a csemeték ne kerüljenek meggörbitett gyökérral a fészekbe.

Az ültetési munkálatokhoz tartozóan ügyeljünk arra is, hogy a munkások befogadására és elhelyezésére szolgáló kolibák jól legyenek kiépítve és állandóan tisztán tartassanak, mert ha a munkás az erős napi munka után elesigázva egy rossz kolibában kénytelen napi fáradalmaival kipihen, kedvét veszti és másnap rossz kedvvel rosszul végzi el munkáját.

Ügyeljünk végül arra is, hogy a naponként kiültetett csemetemennyiség pontosan feljegyeztessék, hogy ennek és az alkalmazott munkaerőnek és evvel kapcsolatosan a költségeknek számbavételével, megállapíthassuk, hogy 100 drb. csemetének a kiültetése mibe került?

Ott, hol a luczfenyővel együtt jegenyefenyő csemete is kerül ültetés alá, ügyeljünk arra, hogy az ültetés oly formán foganosítottassék, hogy tiz sor jegenyefenyő csemete kiültetése után tiz sor luczfenyő ültetessék ki; mert a luczfenyő 15 éves koráig gyorsabban növekedvén mint a jegenyefenyő, utóbbi, ha minden rendszer nélkül ültetették ki, könnyen elnyomhatná.

A vágásterületek beültetésével még korántsem ért véget feladatunk a felújítást illetőleg.

A kiültetett csemeték további gondozás nélkül csak a legkritkább esetekben maradnának meg.

Itt nálunk Máramarosban legalább feltétlenül szükségessé válik a beültetett vágásterületeknek egy félfordulósza alatt két ízben való kitisztítása, illetőleg a gyomtól, szedertől epilóbiumtól stb. való felszabadítása.

Tapasztalatból állíthatom, hogy Máramarosban és valószínűleg minden magas hegységi erdőterületen az ültetés, tisztítás, felszabadítás nélkül nem vezet eredményhez.

Arra itt nálunk egyáltalán gondolni sem lehet, hogy az elhatalmasodott fű, málna, szeder, epilóbium stb. ellen való küzdelemben a szarvasmarhával avagy juhokkal való legeltetést használjuk fel segítségül.

Nem használhatjuk fel pedig a legeltetést részben a beültetett területek nagy meredekségénél fogva (a hegyoldalak lejtje 15°—48° között változik), részben pedig azért sem, mert itt a havasgazdák, szénájuk elfogyván, fenyőtükkel etetik juhaikat és így a juh mintegy hozzászokott már a fenyőhajtások lerágásához.

Nincsen tehát más mód a luczfiatalosok további ápolására nézve, mint annak tisztítás, felszabadítás útján való költséges, de biztos eredménnyel járó gondozása.

Fapiacz.

Irtá: *Hathalmi Gabnay Ferencz.*

A véd- és daczszövetség, vagyis inkább az érdek-védelem, a kartell jegyében haladunk. Erdély vezet, az ottani puhafatermelők központjának szervezését a tiszavidéki fatermelők érdekszövetkezete, majd a felsőmagyarországi

fatermelők érdekcsoportja követte. Most meg a galicziabukovinai kartell készül. Persze mind a napszám és fuvarberek drágulására hivatkoznak, a magasabb beszerzési árt nem is említve. Hiába, egyesült erővel mindig többet lehet elérni, mint az erők szétforgácsolásával! S az a kevés czég is, a mely egyik kartellel sincs lekötve, mégis csak a kartelekkel kell hogy lépést tartson.

Ezen belföldi kartelleknél sokkal szigorúbb a levantei kartell. Ugyanis a kelet országaiba, Kisásziába s Afrika északi partjaira, sőt Török-, Görög- s Olaszországba szállított minden köbméter fa után az érdekeltség minden tagja 4—4 koronát fizet a kartell pénztárába, a melyből azután busás kárpótlást kapnak egyes a kartellhez nem tartozó versenyképes czégek csak azért, hogy a kartell tagjainak ártuival ne versenyezzenek, s ők olyan árakat követelhessenek, a melyeneket az adott körülményekhez képest csak lehet.

Persze, hogy ennek a hajszának elsősorban csak a közvetítő kereskedők látják hasznát, de másodsorban az erdőbirtokos is minden eddiginél magasabb árt ér el, mert a kereslet nagy s az ugyanegy kartellhez tartozó kereskedők is felverik egymást az árveréseken, sőt előfordult már az is, hogy közvetítő szerepekre vállalkoztak különben elég nagy s jóhírű czégek is s megvették az erdőbirtokos fáját csak azért, hogy a fűrésztulajdonos fakeskedőknek kellő haszonnal tovább adják, a mi eddig eléggé szokatlan eljárást képez. Így a Máramaroszigeten február hó 20-án megtartott árverésen a kincstár 280,000 m³ fenyőfájának 150,000 köbméterét a nasiczi Neuschloss-féle tanningyár 36 százalék felülfizetéssel vette meg, daczára annak, hogy a Tisza vidékén fűrészművekkel egyáltalán nem rendelkezik, hanem az ottani kisebb fűrésztulajdonosok anyagát vonta magához abban a biztos feltevésben, hogy azok most hozzá kénytelenek fordulni, ha csak üzemüket be nem akarják szüntetni.

További faüzletek a következők: A magyar fakeskedelmi részvénytársaság a szászrégeni tutajkereskedelmi társaságtól Erdély jelenleg legnagyobb erdőbirtokát Szalárdon 8-6 koronán vette meg. A fatömeget másfél millió köbméterre becsülik.

Dobsina város 7000 m³ luczfenyő és 3000 m³ nyárfáját 30 pályázó közül egy budapesti czég 10% felülfizetéssel vette meg.

További fenyőeladások történtek: a beszterczebányai m. kir. erdőigazgatóság kerületében, a hol öt évi fatermés 10 csoportban került eladás alá s ugyancsak 31—33% felülfizetés éretett el. A fatömeget nem tudjuk, mert öt csoport terület szerint, öt csoport meg házilagos kitermelés mellett 25 cm. középátmérőig s azontúl, tehát két vastagsági osztályban egységes árban került árverés alá.

Szepesolaszi város 10,500 m³ lucz- és jegenye és 2500 ürm. erdei fenyőfája 8 kor. 08 fillérrel kelt el.

A liptóújvári m. kir. főerdőhivatal és az ottani m. kir. erdőőri szakiskola sem ért el 4%-nál nagyobb felülfizetést.

Tölgyfaeladások történtek:

A zsarnóczai m. kir. erdőhivatal 1529 m³-t 25,934 kor. becsárral szemben 13% és 5252 m³-t 80,479 kor. becsárral szemben 26% felülfizetéssel adott el.

Pelsőcz község 2500 m³ mü- és 30,000 ürm. tűzifát 30,000 kor. becsárral szemben 16½% felülfizetéssel adott el.

Bánfalva volt úrbéres birtokosai ellenben 11,930 kor. kikiáltási árral szemben 20,173 kor. érték el, a mi 69% felülfizetésnek felel meg.

Petrinja vagyonszövetség 931,399 kor. kikiáltási ár mellett meg 51½% felülfizetést ért el.

A kisebb árverések felsorolására azért nem térünk ki, mert ezek az áttekintést zavarják, a mellett, hogy az áralakulásra befolyással úgy sem igen bírnak.

A külföldi eladások legérdekesebbike a boszniai 460,000 m³ jegenyefenyő, a melyet Filipopovič Serif bég ključii lakos 8, illetőleg 6 kor. tőáron vett meg.

A boszniai országos bank jegyében 500,000 korona alaptőkével különben máris olyan társaság alakult, a mely az ottani erdők kitermelését tűzte ki céljául s így a tavaszi faárveréseken fog részt venni. Alaptőkéje két millióra emelhető fel. További új fatermelő vállalatok a zsolnai fatermelő részvénytársaság 120,000 s az egyesült máramarosi faipar részvénytársaság 180,000 kor. tőkével.

A puhafapiacz úgy gömbölyű mint fűrészanyag tekintetében rendkívüli módon fellendült úgy nálunk, mint Galicziában. Ennek oka nemesak az építési kedv s jó termés, hanem az is, hogy most már Németország is felhasználta mind azt a sok puhafáját, a melyet az apáczalepke pusztításai miatt dönteni kénytelen volt s megmozdult; épen ekkor azonban több stájerországi fűrész is beszüntette üzemét, úgy hogy a kereslet fokozásával a kínálat csökkent, a mi az áralakulásra még kartell nélkül is igen kedvezően hatott. Kivált széles lúczfenyődeszkákat nagyon keresnek. Az ezelőtt a Máramarosban, most pedig a galicziái Skole nagykiterjedésű saját birtokán gazdálkodó «Groedl testvérek» czég puhafakészlete majdnem minden fűrészén elkelt.

Lúcz- és jegenyeléczanyag vegyesen 41, jegenyefűrészárú 35—46, jegenye épületi fa 41—50 koronát jegyez, sőt az erdélyi jegenyefenyő 54 koronáig is felmegy. Felsőmagyarországi lúczfenyő 40—57, erdélyi 46—65 koronán kél el.

E helyen meg kell jegyezni azt, hogy az a szó «erdélyi» a fakereskedelem terén puhafára vonatkozólag oly fogalommal fejlődött, a mely az erdélyi anyagnak úgy minőségére mint kidolgozására a legnagyobb elismerést tartalmazza. «Erdélyi» elsőrendű minőséget jelent, úgy hogy olyan anyagra is használják, a mely nem épen onnan származik, de azért épen olyan jó minőségű.

A keményfa-, első sorban a tölgyfapiacz meg épen ott van már, a hol ezelőtt négy évvel, a nagy visszaesés előtt állott. A magyar fűrészrönkö, kereskedelmi nyelven buls (olv. bül) nem itt Budapesten, hanem a termelés színhelyén 100—140 kor. m³-ként, a szlavo-

rönkö 180 kor. ugyancsak a helyszínén, a vékony gömbfa is 60—65 kor., de a tölgytükörfa, vagyis a bél-sugarak irányában vágott tölgyfaért 150, 200, 250, 300 sőt 350 koronát is kérnek s kapnak. Hogyne, hiszen a Lord és társa budapesti czég furnirnak való szilfarönköért is 150 koronát kapott odalent Szlavóniában a helyszínén s most ígér neki egy wieni czég 180 koronát ugyanolyan fáért ugyanott. Hogy itt előszereteti érték is szerepel, az bizonyos, mert a juhar-, kőris- és szilfűrészárú ab Budapest is csak 90—100 kor. szokott lenni. A jó szlavo donga akója 3 kor. 60 fillér, a skartárúé 2 kor. 40 fillér. Nem esoda tehát, hogy a mindenre képes japánok Belgiumban már megjelentek tölgyfával. Egy második s régebbi mumus pedig még mindig Oroszország, különösen Orosz-Lengyelország, a melyről nem tudni ugyan, hogy mennyit tartalmaz, de az bizonyos, hogy sokat termelhet majd akkor, ha kelően fel lesz tárva s ha a befektetések nem illetéktelen zsebekbe, hanem rendeltetésük helyére jutnak.

A tölgyfapiacz ezen fényes helyzete mellett annál csodálatosabb a m. kir. államvasutak igazgatósága által megállapított talpfaárjegyzék. Mert a 220 cm. hosszú és 14 cm. széles talpfákért 119 fillért, a 220 cm. hosszú és 16 cm. széles talpfákért 265 fillért ajánl fel. Így tartani lehet attól, hogy nem igen fognak tölgy-talpfa termelni s a vasút a készletek fogytával bükk-talpfaakra lesz utalva, a melyek helyes telítés mellett elég tartósak is.

A tűzifa s a faszén még mindig mozdulatlanul állanak úgy, a mint a multkori «Fapiaczon» bemutattuk.

Országos agancskiállítás.

A József királyi herczeg védősége alatt rendezett országos agancskiállítás április hó 23-án nyílt meg a székesfővárosi Vigadó kistermében. A kiállítás egyike a legjobboknak, a melyet láttunk, s a siker nagy része a kiállítás elnökének, Széchenyi Béla gróf munkásságának az eredménye.

A kiállításnak legszebb, legnagyobb s legérdekesebb része a szarvas-agancsok csoportja. A fal mentén három sorban sűrűn egymás mellett állanak a szebbnél-szebb, változatos alakú agancsok, míg a terem közepén állványokra szíjazták a bíráló-bizottság által megdíjazott tíz legerősebb, legkapitálisabb agancsot. Hosszú, lelkiismeretes munka volt, míg a bíráló-bizottság megbírálta a beküldött trofeákat. Az első díjat József királyi herczeg tiszteletdíját, Széchenyi Béla gróf tiszteletdíját és az I. ezüst érmet a Vilmos császár által Frigyes királyi herczeg bélyei uradalmában elejtett tizenhatos agancsnak ítelték oda, melynek súlya pár gramm híján tíz kilogramm. A második díjat Normann Rudolf gróf szlavóniai tizenölecz ágas agancsa kapta. A harmadik díj nyertesét, egy kapitális tizenöleczas bikát, Frigyes királyi herczeg ejtette el Bélyén. A negyedik díjat egy erdélyi agancs kapta meg, melyet Keglevich Miklós gróf zsákmányolt. Ennek a tizenhatos agancsnak vannak a leghosszabb szárai az összes kiállított agancsok között

s az agancstávolsága a legnagyobb. Az ötödik díjat *Pallavicini* György örgróf somogyvármegyei huszas agancsának, a hatodikat *Pauchly* Rezsónak, a rozsnói püspökség területén ejtett tizenhatosának ítelték oda. A kiállításon a máramarosi agancsok az idén kisebb szerepet visznek, mint az előbbi kiállításokon, s csak a hetedik díjat, a földmivelési miniszterium tiszteletdíját, nyerte el egy máramarosi agancs, *Esterházy* László gróf tizenhat ágasa. A nyolczadik díjat *Széchenyi* Bertalan gróf somogymegyei tizennégyesének, a kilenczediket egy *Pálffy* József gróf által elejtett máramarosi agancsnak, a tizediket pedig *Rákossy* Levente rozsnói tizenkét ágasának ítelték oda.

A kiállítás egyik érdekessége az a két agancs, a melyet *Vilmos* német császár küldött versenyen kívül s a melyeknek hordozóját rominteni birtokán ejtették el.

Érdekessége még a kiállításnak *Berger* Miklósnak egy hatalmas arányú agancsa, a melyet *Julius* elején a vadöre lőtt; még nem fejlődött ki egészen, de így is meghaladja súlya a kilencz kilogrammot.

A vadaskerti agancsok között az első díjat szintén egy aldunai bika, *Draskovich* Iván gróf baranyasellyei tizennyolcz ágasa nyerte el, melynek súlya tíz kilogramm. A második díjat *Károlyi* Imre gróf bályoki tizennégy ágasa kapta, míg a harmadik és negyedik díjat *Hunyady* József gróf két gyöngébb agancsa kapta meg.

Abnormis agancsesal *Jankovich-Bésán* Gyula és *Tömöry* Artúr kaptak díjat.

A kiállított tizennégy kapitális dámlapát közül az első és második díjat *Erdődy* Rudolf gróf nyerte el. Szép lapátokat állított ki *Károlyi* Imre gróf és *Mocsonyi* Antal.

Nagyon szép az idei agancskiállításán az özagancsok csoportja. Kapitálisabbnál kapitálisabb darabok sorakoznak az állványokon sűrű egymásutánban. Az első díjat, *Széchenyi* Béla gróf tiszteletdíját, s az I. ezüst érmet *Hunyady* László gróf pompás tizes bakjának ítelték oda. A második díjat *Andrássy* Sándor gróf, a harmadikat *Fekete* Antal, a negyediket *Révay* Simon báró, az ötödiket *József* királyi herceg, a hatodikat *Bocskányi* László, a hetediket ifjú *Wesselényi* Miklós báró, a nyolczadikat *Harkányi* Sándor báró, a kilenczediket *Terényi* Sándor, a tizediket pedig *Károlyi* Imre gróf nyerte el kiállított agancsával. Több szép abnormis agancs is került a kiállításra, a melyekkel *Szapáry* Iván, idősebb *Wesselényi* Miklós báró és *Jankovich-Bésán* Gyula nyertek díjat.

A kiállított zergekampók bebizonyították, hogy az erdélyi zergék a legerősebbek egész Európában s a kaukázusiakkal is versenyezhetnek. Az első díjat, *Széchenyi* Béla gróf tiszteletdíját és az I. ezüst érmet *Inkey* Antal retyezáti bakja nyerte el.

Igen szép *Vojnics* Oszkár trofea-gyűjteménye, egy pár hatalmas elefántagyar, egy viziló-fej, egy rinocerosz-fej, több bivaly, sok antilop, néhány sas és keselyűkoponya, egy párducz bőr, egy afrikai hiúz s sok más érdekes holmi. *Edelsheim-Gyulay* Lipót gróf két jeges-

medve-fejet s egy jegesmedvebőrt, ifjú *Edelsheim-Gyulay* Lipót gróf egy nagy fókabőrt, *Baich* Milán báró pedig egy hatalmas jegesmedvebőrt állított ki.

Szép ez a kiállítás a vadászembernek, tanulságos is, de a laikusok részére is érdekes látnivalót nyújt.

Gazdasági tanácsadó.

Rovatvezető: *Hrebly* Emil m. kir. gazdasági felügyelő.

Galambok veszekedése. A galambot a szelidség mintaképének szokták ugyan tartani, de azért a veszekedés náluk is elég gyakori. Hogy a galambdúczokban a galambok veszekedésének elejét vegyünk, tanácsos ott minél több ülőrudat alkalmazni, de lehetőleg csak akkorákat, hogy egy-egy ilyen ülőrudon csak egy galamb férjen el. Ezenkívül a pár nélküli him galambokat a többiektől el kell különíteni és külön ketreczbe zárni, mert ezek veszedelmesen zavarják a csendet és a békét, a mennyiben nemcsak a kotlós galambokat, hanem még az egészen ki sem fejlett, de azért már közel anyányi galambokat is üldözik folytonos udvartársaikkal. Az ilyen páratlan himgalambokat tehát vagy el kell adni, vagy be kell cserélni, vagy pedig hozzájuk illő nősténnyel össze kell párosítani, a mi legezészerűbben úgy történik, ha őket pár napra egy külön zárkába összecsuksukjuk.

A pár nélküli nőstény galambok ritkán zavarják meg ugyan a házbékét, de gyakran házasságtörésre csábítják a páros himgalambokat. E mellett a páratlan nőstény galamboknál mindig annak a veszélynek vagyunk kitéve, hogy meghallgatván más környékbeli himgalambok szerelmi ajánlatát, egy szép napon elhagynak bennünket, mert a nőstény rendszerint oda költözik, a hova a him való.

Minden kotló galambpár részére két fészkelő helyről gondoskodjunk, hogy mikor még az egyik fészket a már anyányi fiatalok tartják elfoglalva, az öregek a másik fészkekben készülhessenek az újabb költéshez és ne legyenek kénytelenek addig várni, a míg a fiatalok elhagyják a régi fészket és helyet csinálnak az öregeknek.

Spenót. Hogy ezzel a kedvelt és igen egészséges főzeléssel az év minden szakában rendelkezünk, márcziustól október végéig minden hónapban kell abból egy keveset vetni. Legjobb sorokba vetni és trágyalével gyakran öntözni, mert ez nemcsak szaporítja a termést, hanem a spenót jóságát is emeli. Nyáron a kert árnyékos helyére vessük a spenótot, nehogy hamar magzásba menjen át. Sokan a kertészek közül nyáron a tövises magvú spenótot használják vetésre, mert ezek állítólag jobban bírják a meleget és szárazságot. Ha a spenót télen megfagy és elveszti szép, üde, zöld színét, úgy a leveleket hideg vízbe kell rakni s azután a levegőn kissé megszáritani, mire üdeségét és szép színét visszanyeri.

Különfélék.

Baleseti és nyugdíjbiztosítások. Az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztárnál Somorján István sopronvármegyei védkerületi erdőőr a rendes tagok I. csoportjában háromszoros tagsággal nyugdíjra és balesetre, Szojka András trencsénvármegyei községi erdőőr kötelezően balesetre, és Fehér János, a báró Schell Ferencz-féle uradalom zsámboki vadőre a rendes tagok I. csoportjában nyugdíjra és balesetre biztosított.

Milyen magasra repülnek a madarak? Pöschel tanár érdekes megfigyeléseket tett arra nézve, hogy a madarak repülés közben milyen magasra emelkednek fel. Biztos adatokat erre csak a léghajózás óta lehetett szerezni. Mielőtt még léghajók jártak volna, nagyon túlbecsülték a madarak repülésének magasságát; így maga Humboldt Sándor is abban a hiszemben volt, hogy a kondor-keselyű 7100 méter magasságig is felmegy; Gätke pedig Helgolandban eszközölt megfigyelései alkalmával úgy tapasztalta, mintha a vándormadarak 3000—5000 m. magasságig, sőt egyes fajok egészen 10,000—12,000 m. magasságig is felemelkednének; ez azonban teljesen ki van zárva, mert 10,000 m. magasságban már 54 Celsius-fok hideg van s a mellett az ottani ritka levegőben nem is volnának képesek a madarak huzamosabb ideig tartózkodni. Léghajósok pontos megfigyelések útján megállapították, hogy a madarak különös kényszerítő ok nélkül nem emelkednek a legalsó felhőréteg fölé s általában inkább az első 1000 m. magasságon belül, de legtöbbször igen jelentéktelen magasságban repülnek.

Nedves lábbeli szárazzá tétele. Nedves lábbelit száraz zabbal kell kitölteni, mert ezáltal sem a bőr nem keményedik meg, sem a formájából nem megy ki a cipő vagy csizma. A zabnak ugyanis az a tulajdonsága van, hogy környezetéből minden nedvességet magába szí; ettől természetesen a zab megduzzad, a minnek viszont az az előnye, hogy a megduzzadt zabtól a lábbeli nem tud összezsugorodni. Az egyszer erre a célra szánt zabot állandóan ugyanerre a célra használhatjuk, csak mindig meg kell a zabot szárítani és zacskóban száraz, szellős helyen felakasztva tartani.

Időjelzés. A «Meteor» 1911. évi május hóra a következő időjelzést teszi közzé: Május havának változói napjai 1—5—12—15—21—23—26—28 és 31-re esnek. Május elseje enyhe jellegű, az 1-sői változás inkább zivataros, mely jégesővel is járhat. Követőleg aztán állandóbb jellegű enyhe idő várható; 12-én azonban Jupiter kerül együttállásba, mely erős hősülyedést van hivatva hozni; utána változó, de inkább száraz, mint csapadékos idő várható. 26-án Szaturnus fenyeget újra, mely együttállásnak hideg jellegét azonban Merkúr együttállása, mely ugyanazon napra esik, mérsékli. Május hó vége enyhének, csapadékosnak ígérkezik.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti altiszti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földmivelésügyi miniszter úr a nagybányai m. kir. főerdőhivatal kerületében Kosztróber György m. kir. főerdőőrt, a besztercei m. kir. erdőigazgatóság kerületében pedig Deé Mihály m. kir. főerdőőrt állandó nyugalmomba helyezte.

*

Beregvármegye alispánja Konecz István gáti erdőszolgát Nagydobrony székhellyel járási erdőőrré nevezte ki.

*

A vinkovcei kir. főerdőhivatal főnöke kinevezte Stefánovics Mirkó és Veres Ferencz helyettes erdőőröket II. oszt. kir. erdészeti altisztekké (erdőőrökké), Lukácsévics Mihály, Mikinacz Márk és Kélin István II. oszt. erdészeti altiszteket (erdőőröket) pedig I. oszt. erdészeti altisztekké (főerdőőrökké), meghagyva őket a jelenlegi szolgálati helyeiken.

Hivatalos közlemények.

M. kir. belügyminiszter.

Szám: 27024/1911. VI-a.

Maros-Torda vármegye közigazgatási bizottságának Maros-Vásárhely.

(A vadászati törvény 38. §-ában foglalt rendelkezéseknek Maros-Torda vm. területére való kiterjesztése.)

Az 1910. évi szeptember hó 14-én 1408. sz. alatt kelt előterjesztésére az 1883. évi XX. t.-cz. 38. §-a alapján ezennel elrendelem, hogy a vármegye régeni alsó és felső járásai, valamint a nyárádszeredai járás területén a vadak eladása, szállítása vagy vásárlása a vad jogos szerzését bizonyító igazolványok előmutatásával történjék.

Ily igazolványul szolgál az eladóra, vagy szállítóra nézve azon vadászati terület tulajdonosának, vagy bérlőjének, vagy pedig ezek megbizottjának az illetékes községi előjáróság által láttamozandó bélyegmentes bizonyítványa, kitől a vad szereztetett.

A bizonyítványon megjelölendő a vad faja, neme és mennyisége.

Erről a közigazgatási bizottságot további eljárás végett értesitem.

Budapest, 1911. évi április hó 8-án.

A miniszter meghagyásából:

Jaloviczky s. k.
miniszteri tanácsos.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a cím-szalagon átjavított lakcím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem kiadóhivatalunk eszközi a bejelentett címváltozás alapján, a nagyobb arányú címnyomatási költségek megtakarítása céljából. Kérjük tehát, hogy főleg reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

D. L. 1. Miután fia 17. életévét betöltötte s e mellett a szükséges előképzettséggel is bír, az erdőéri szakiskolába felvehető. Hogy mikor, hova és milyen okmányokkal felszerelve kell a kérvényt benyújtani, azt majd annak idején, mikor a szakiskolába való felvételre vonatkozó pályázati hirdetés ki fog iratni, lapunkból megtudhatja. 2. A hiányzó lapot megküldtük.

K. F. Panaszát nem értettük meg teljesen. Ha azt hiszi, hogy önnel sérelem történt és hogy a sérelem orvoslása iránt benyújtott kérvényét felettes hivatala nem terjesztette elő, úgy egy újabb kérvényt közvetlenül a közigazgatási erdészeti bizottsághoz nyújtson be s abban adja elő részletesen a panaszát. Ez az ügy nem tartozik a földművelésügyi minisztériumhoz s arra sincs szükség, hogy ügyvéd útján kérjen elégtételt, mert ha kérelme jogos, akkor azt ügyvédi beavatkozás nélkül is teljesítik, ha pedig nem jogos, akkor az ügyvédi közbenjárás daczára is elutasítják s utóbbi esetben még ügyvédi költségeket is fizethet, a mi pedig rendszerint sok szokott lenni.

M. G. 1. A magasabb összegű személyi pótlék szempontjából a katonai szolgálati idő nem számít bc. Miután ön 1910 január 1-én lépett polgári állami szolgálatba, illetve tette le a hivatalos esküt, ennél fogva a 100 kor. személyi pótléktöbbletre 1915 január 1-én nyílik meg az igénye. Ha azonban katonai szolgálatát megelőzőleg is polgári állami szolgálatban volt, úgy ez a polgári szolgálati ideje, a katonai szolgálat utáni polgári szolgálati idejéhez hozzászámíttatik. 2. A ludtojtás 14—16 napig alkalmas a keltetésre, czentül még 5—6 napig is az ugyan, de a 16 naposnál idősebb tojtásokból, tapasztalat szerint, igen gyakran fejlődött pipék kelnek, a melyekből szintén gyenge libák és később ludak lesznek, ennél fogva semmi értelme sincs annak, hogy tudatosan gyenge ivadékokat keltessünk, a tojtásokat tehát 14 napon belül kell megültetni, vagy ezentul konyhai czélokra elhasználni. A tojtást termékenyítő him anyag életképessége a tojtásba — mint fentebb leirtam — időhöz kötött, azaz korlátolt. Minél frissebb tojtásokat és lehetőleg 1—2—3 nap alatt tojtakat rakunk a kotló tyúk vagy lud alá, annál szebb keltetési eredményre lehet kilátásunk. 3. A ludak tojtáslerakási képessége szintén korlátolt, azaz csak a legszükségesebb ivadékszám biztosítására való tojtásokat rakja le a lud és pedig 1—1 fészekre való, mint épen ez esetben s azután rendszeren megkotlik azaz, fészekre ül.

Ha az első tojtáslerakás után nem ül fészekre, azaz nem kotlik meg, akkor annak vagy fajtabeli, vagy valami más életrendi oka lehet.

Fajtabeli ok az, ha a ludban olasz lud vére folyik. E fajta ludak nem, vagy csak igen ritkán kotlanak.

Életrendi ok lehet az, ha a lud nem rég került új helyére, ott még ismeretlen, nem érzi magát otthon és így családot alapítani, ivadékokat nevelni nincs kedve.

Egyébként ha fajta ludról van szó, akkor jobb ha az tojik és tojtásait közönséges ludakkal vagy tyúkokkal, esetleg pulykákkal keltetjük ki.

Ajánljuk, hogy a ki a lud és kacsatenyésztés iránt és főleg annak minden csinja-binja és gyakorlati fogásai iránt érdeklődik az hozassa meg rovatvezetőnk, *Hreblay* Emil gazd. felügyelő által írt *„Lud és kacsatenyésztés”* című legújabb kiadott szakmunkát, a melyet a szerző az erdészettel foglalkozóknak jóformán fele áron, azaz 2 K 20 f. beküldése ellenében bérmentve küld meg. (bl.)

K. J. 1. Hogy galamblovó verseny megtartásához kell-e hatósági engedély, azt legtanácsosabb az ottani főszolgabírótól meg-

kérdezni, mert egyik helyen megkivánják azt, más helyen pedig nem. 2. Ha rendes társaságot óhajtának alakítani, úgy feltétlenül alapszabályt kell összeállítani s azt jóváhagyás végett a földművelésügyi miniszter úrnak be kell mutatni. 3. A lövészet serétes fegyverrel, seréttel történik s rendszerint mindenki a saját fegyverével lő, de lehet egyesületi fegyvert is erre a célra tartani. 4. Tagokul azok vehetők fel, a kiket az alapszabályok felvehetőül megjelölnek. Ez tisztán önkéntől függ. 5. A befizetés akképen történik, a mint azt önök az alapszabályokban megállapítják. Rendszerint úgy szokott ez történni, hogy a ki egy versenyen részt vesz, az a tagsági díjon kívül egy bizonyos összegű tétet fizet s ezenfelül még annyi galambnak az árát fizeti meg, a hány galambra lövést tesz, tekintet nélkül arra, hogy meglövi-e a galambot, vagy elhibázza. — Egy-egy galambnak az árát (tehát egy-egy lövést) rendszerint egy koronában szokták megállapítani, de vannak egyesületek, a hol ez drágább. 6. Versenyek alkalmával jutalmakat is szokás kifizetni; erre a célra a versenyek alkalmával befizetett tétet szokták felhasználni, vagy egyesek szoktak erre tiszteletdíjakat is felajánlani. 7. Miután leveléből kivehetőleg önök teljesen tájékozatlanok ebben a dologban, legjobb lesz ha az *«Országos magyar galamblovó-egylet»*-től — Budapest (III. Szt. Margit-sziget) kérnek egy alapszabályt, a melyből azután mindenre nézve tájékozást szerezhetnek. 8. A küldött 40 fillért a lap javára bevételtek.

Ö. S. Miután önök tényleges katonai és polgári állami szolgálata közt négy és fél hónapi megszakítás van, ennél fogva a jelenlegi nyugdíjtörvény 7. §-a értelmében az ön 7 évi és 6 hónapi tényleges katonai szolgálata a nyugdíjba be nem számítható. Tekintettel azonban arra, hogy ez a szolgálati megszakítás aránylag rövid tartamú, ha ön továbbra minden tekintetben kifogástalanul fogja szolgálatát teljesíteni, kilátása lehet arra, hogy Ö Felsége ezt a megszakítást kegyelemből elengedni méltóztatik. Ennek a szolgálati megszakításnak kegyelemből való elengedését azonban csak a nyugdíjazási eljárás tényleges bekövetkezése alkalmával lehet kérni, mert a minisztertanács 1875. évi július hó 13-án kövendő szabályul határozatilag kimondotta, hogy a szabályszerűen kedvezőbb végelbírás iránt a tényleges szolgálat tartama alatt és mielőtt a nyugdíjazás ideje valóban bekövetkeznék, előre biztosítás senkinek se adassék, illetőleg Ö Felségéhez erre célzó javaslat ne tétessék. — Ezek után csak azt tanácsolhatjuk önök, hogy már most szerezzen be olyan *hiteles* okmányt (katonai törzskönyvi lapot), a melyből az ön tényleges katonai és esendőrési szolgálatának kezdete és vége pontosan megállapítható, mert ennek az igazolása akkor, mikor ön nyugdíjba fog menni, tehát mintegy 32—33 év múlva, esetleg nehézségbe fog ütközni. — Ha lehet, szerezzen arról is bizonyítványt, hogy mit csinált a 4^{1/2} hónapi megszakítás alatt, illetve hogy miért szakította meg a szolgálatát. Ha igazolni tudná azt, hogy még tényleges katonai szolgálata alatt benyújtotta kérvényét polgári állami szolgálatba való felvétele iránt, úgy ez is sokat lendítené majd az ön ügyén.

F. H. 1. A Hreblay Emil gazdasági felügyelő, lapunk *«Gazdasági tanácsadó»* rovatvezetőjének szerkesztésében megjelenő *Baromfitenyésztés* című szaklap előfizetési ára egész évre 4 K, félévre 2 K. Megrendelheti a kiadóhivatalnál Kolozsvár, Ferencz József-út 85. szám. 2. Fajtisza pulykatojtásokat a következő tenyésztőknél kaphat: özv. Baky Béláné — Chédvesztő-pusztá, u. p. Kaposmérő; dr. Gyertyánfy Lászlóné — Gyér (Torontál-megye); Jurenákné baromfitenyésztete — Cibakháza; Kirilovits és Jakobb fajbaromfi telepe — Kula (Bács-Bodrog megye); Christian Testvérek — Ujpecs (Torontál-megye). — 3. Az 5 fillért a lap javára bevételtek.

M. N. Ha a betegség olyan természetű, hogy abból az illető előreláthatólag egy éven belül kigyógyul, akkor legfeljebb egy évig húzhatja az összes járandóságait. — Ideiglenes nyugalomba azokat szokták helyezni, a kik nem váltak még teljesen, egyszerűsmindenkorra szolgálatképtelenné, hanem csak *jelenleg* szolgálatképtelenek, de lehet hogy kigyógyulnak. Az illető az ideiglenes nyugdíjat addig élvezi, a míg újból szolgálatképes lesz;

ha pedig nem lesz többé szolgálatképes, akkor később, mikor teljesen szolgálatképtelenné válik, kérheti végleges nyugdíjazását is, a minék azonban semmi gyakorlati jelentősége nincs, mert az ideiglenes és a végleges nyugdíj összege közt nincs különbség.

Sz. T. J. Az erdőtörvény 11. §-a értelmében az, a ki «erdőéget vesz észre, vagy annak tudomására jut, tartozik azt az útjába eső legelső ház lakosainak tudtára adni, ezek pedig tartoznak az erdőégeről az erdőbirtokost, vagy annak háznépét vagy az erdőfelügyelettel megbízott személyzetet haladék nélkül értesíteni». A törvény ezért írja elő hogy a tüzesetről az erdőfelügyeletével megbízott személyzet értesítendő, hogy ez a személyzet azonnal a helyszínére siethessen és ott az oltásnál segíthessen. Ha már a törvény 12. §-a értelmében az oltáshoz a szomszédos községek lakói is kirendelhetők, annyival inkább kötelessége a tűznél az erdészeti altisztnak megjelennie, tekintet nélkül arra, hogy az ő védkerületében, vagy a szomszédos erdőgondnokságban van-e a tűz. Az erdőőrnek ez, úgy is mint közbiztonsági közegek is kötelessége, de ezenkívül még esküt is tesz arra, hogy az állam vagyonát tőle telhető módon bármilyen kártól megvédi. Az az erdőőr tehát, a ki a felhívásra azt felelte, hogy «nem az én védkerületemben dül a tűz, semmi közöm hozzá», nagyon helytelenül járt el s bizony szigorú büntetést érdemel.

S. I. 1. Állatfejgipszöntvényeket Szikla-Szilágyi állatpráparálóintézetében — Budapest, VII., Amazon-utca 13. szám alatt kaphat. 2. A «Halászat» című halászati szaklapot, az Országos halászati egyesületnél — Budapest, IX., Köztelek, rendelheti meg.

H. J. Előfizetése ez év végéig rendezve van.

Sz. P. J. Olvassa el az *F. H.*-nak szóló szerkesztői üzenetet, ugyanott kaphat plimut-tojásokat is.

K. R. A megtojni nem tudó baromfit óvatosan fel kell venni, egy asztalon a hátára fektetni és egy valaki fogja meg lábait két kezével, azokat terpeszve jól széjjel, a másik valaki fogja az állatot a mellénél és szárnyainál fogva és kissé szorítsa az asztalhoz, hogy ne kapálódjék. Egy harmadik valaki pedig a végelibe fecskendezzen be arra való végbélfecskendővel $\frac{1}{2}$ deczi faolajat és azután az állatot 10—12 perczig abban a helyzetben kell tartani, hogy az olaj belsejében a tojáscsatornában és a körül jól szét- és befolyhasson és ott a megszorult és bizonyára már gyuladásban levő száraz utakat jól beolajozza és ingert okozván a letojást elősegítse.

Ha ily eljárás után a baromfi másnap sem tojik meg, akkor ha van kéznél állatorvos és az állat értéke kibírja az állatorvosi költségeket, azt kell hívni, ha ez nem áll, akkor legjobb az állatot levágni, mert ott már baj van, s ha a tojást le is rakja, nem lesz többé soha jó tenyészállat, tehát azt tartani nem is érdemes. (bl.)

W. K. 1. Ludakat hazánkban igen sok helyen tenyésztenek nagyban, de mindenkor szabadban, nem volierekben és basé-nokban. Kicsiben így is sok helyen tenyésztik, de nagyban ez kivihetetlen, mert a berendezés igen sokba kerülne, már pedig a baromfitenyésztésből csak akkor van számbavehető haszon, ha az egyszerűen, okszerűen, takarékosan lesz folytatva és minden tudákoság és meggondolatlanság attól távol áll. A nagy építkezések, czifra házak, ólak, különös drága és még nálunk jól be nem vált fajták pláne kezdő ember kezében okvetlenül veszteséget okoznak, ennél fogva mi már évek óta óva intünk mindenkit e lapok hasábjain is, hogy csak olyan eljárásokkal kezdjen a kezdő tenyésztési, a melyeket mi mint beváltakat ajánlunk.

Az ön ideáját keresztülviheti egy törzs luddal (1 gunár és 5 tojó) mert az sokba nem fog kerülni és ha nem is lesz nagy jövedelme a tenyésztésből, sőt ha rá is fizet, az nem lesz nagy baj, de azt már nem ajánlhatnók önnek, hogy ily módon berendezett telepen, a mint kérdésében azt leírja, pl. 1000 drb ludat helyezzen el. Ez házardjáték lenne.

A gunárt nemcsak hangjáról, de ivarszervéről is lehet, és pedig amannál biztosabb módon megismerni. Az eljárás abban

áll, hogy a gunár végbelén át ujjunkkal a himveszőt kitapintjuk, a mi könnyen megy. Egy gunár 4—5, sőt ha a gunár 2—3 éves, 6—10 tojóra is elég, ajánljuk, hozassa meg *Hreblay* Emil rovatvezetőnk «Lud- és kacatenyésztés» című munkáját, mely a szerzőnél *Kolozsvár*ott, *Ferencz József-út* 85. szám alatt 5 K helyett (az erdészeti alkalmazottaknak) 2 K árban kapható. 2. A 10 fillért lapunk javára bevételztük. (bl.)

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Állást keres s azonnali belépésre ajánlkozik ki szolgált szakaszvezető, nőtlen, a ki négy középiskolát és erdőőri szakiskolát végzett és a ki az erdészeti szakvizsgát jó sikerrel letette. Erdészet, vadászat, fáczántenyésztés, valamint irodai teendőkben jártas. Címe *Hollósy Árpád* erdészegéd, u. p. *Keresztúr-Apaj*. (Pozsony megye.) (11.)

27 éves, katonaviselt, róm. kath., erőteljes, nős, kis-családú erdőaltiszt, a ki az erdészeti szakvizsgát jó sikerrel letette és 1910 január 1. óta kisebb uradalomban erdőbirtokot önállóan kezel, az erdészet és vadászat minden ágában teljesen jártas, s ki kizárólag hivatásának él, birtokeladás miatt hasonló, vagy megfelelő állást keres. Címe a szerkesztőségnél megtudható. (16.)

HIRDETÉSEK

Alkalmi vétel.

Egy szetter 10 hónapos szuka, vörösbarna; egy német vizsla szuka, 14 hónapos, sötétbarna; négy drb német vizsla kan, két hónapos, sötétbarna, rövidszőrű, olcsón eladó. *Ströbl* vadász, *Iharos*; u. p. *Kapúvár*. (2.)

1911. évi 2352. sz.

Fenyőhaszonfa-eladás.

A zólyomlipcsei erdőgondnokság garamsálfalvai rakodójára kihozott 7936 drb gömbölyű fenyőkaró, 1360 drb fenyő erdei lécz, 9920 folyóméter fenyőrúdfa és 1803.04 m³ fenyőhaszonfa zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Az ajánlatok, melyek legkésőbb 1911. évi május hó 8-án déli 12 óráig nyujtandók be az alulírott erdőigazgatóságnál, május hó 9-én délelőtt 10 órakor fognak *Besztercebányán* az erdőigazgatóság tanácstermében nyilvánosan felbontatni.

Árverési feltételek, a faanyagok és kikiáltási árak részletes kimutatása, ajánlati űrlap és boríték, alulírott erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Besztercebánya, 1911. évi április hóban.

(3.)

M. kir. erdőigazgatóság.

1845 1911. sz.

Pályázati hirdetés.

A bustyaházai m. kir. erdőhivatal kerületében megüresedett négy főerdőőri és egy famesteri (I. oszt. altiszt), kinevezés esetén öt erdőőri (II. oszt. altiszt), kinevezés esetén négy I., illetve II. oszt. erdőlegényi, illetve egy segéderdőőri állásra pályázat nyittatik.

Az I. oszt. altiszti állással 800 kor. fizetés és 200 kor. személyi pótlék, a II. oszt. altiszti állással 600 kor. fizetés és 100 kor. személyi pótlék, továbbá természetbeni lakás vagy ennek hiányában törvényszerű lakbér és egyéb rendszeresített illetmények; az erdőlegényi állással 700, illetve 600 kor. évi szegődménydíj, természetbeni lakás, vagy törvényszerű lakbér és egyéb rendszeresített illetmények, végül a segéderdőőri állással 700 kor. évi szegődménydíj és természetbeni lakás, illetve törvényszerű lakbér élvezete van egybekötve.

Az ezen állásokra pályázók az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában követelt szakképzettségüket, az állami szolgálatba újonnan belépni kívánók ép, erős testalkatukat, különösen jó látó-, halló- és beszélőképességüket kincstári erdészeti orvos, vagy vármegyei tisztiorvos, vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, életkorukat és illetőségüket anyakönyvi kivonattal, a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való birását és azt, hogy katonai kötelezettségüknek miként tettek eleget, megfelelő bizonyítványokkal igazolni tartoznak.

A famesteri állásra pályázók ezenkívül okmányilag igazolni tartoznak az építkezés terén szerzett gyakorlati jártasságukat.

Az így felszerelt és sajátkezüleg írt kérvények a bustyaházai m. kir. erdőhivatalhoz címezve, folyó évi május hó végéig, az állami szolgálatban állók részéről felettes hatóságuk, a nem állami szolgálatban állók által pedig az illetékes közigazgatási hatóság útján nyújtandók be.

Bustyaháza, 1911. évi április hó 19-én.

(4.) *M. kir. erdőhivatal.*

Egy füles bagolyt megvételre keres Susa Emil, Rum (Vas megye). (5.)

1911. évi 1334. sz.

Pályázat.

A nagybányai m. kir. főerdőhivatal kerületében megüresedett kettő főerdőőri (elsőosztályú altiszti), továbbá egy, előléptetés esetén három erdőőri (másodosztályú altiszti), illetve 3 első, esetleg másodosztályú erdőlegényi állásra pályázat nyittatik.

A főerdőőri állással 800 kor. fizetés és 200 kor. személyi pótlék, az erdőőri állással 600 kor. fizetés és 100 kor. személyi pótlék, továbbá természetbeni lakás, vagy annak hiányában törvényszerű lakbér és egyéb, rendszeresített illetmények, az erdőlegényi állással 700,

illetve 600 kor. évi szegődménydíj, természetbeni lakás, vagy annak hiányában törvényszerű lakbér és egyéb rendszeresített mellékkeltmények (fa-, ruhaátalány) vannak összekötve.

Az ezen állásokra pályázók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában körülírt szakképzettséget, az állami erdészeti szolgálatába újonnan belépni kívánók ezenfelül még ép és erős testalkatukat, jó látó-, halló- és beszélőképességüket kincstári erdészeti orvos, vármegyei főorvos, vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, életkorukat anyakönyvi kivonattal, illetékességüket községi bizonyítvánnyal, eddigi alkalmaztatásukat, nyelvismereteiket és katonai kötelezettségük teljesítését megfelelő bizonyítványokkal igazolják, s az ekként felszerelt és sajátkezüleg írt kérvényeiket 1911. évi június hó 15-ig a nagybányai m. kir. főerdőhivatalhoz és pedig az állami szolgálatban állók felettes hatóságuk, magánosok pedig az illetékes közigazgatási hatóság útján nyujtsák be.

Nagybányán, 1911. évi április hó 22-én.

(6.) *M. kir. főerdőhivatal.*

Alulírott erdőhivatalnál egy erdészegédi állás jön üresedésbe.

Pályázótól megkivántatik a magyar állampolgárság, a magyar és német nyelvnek szóban és írásban való tökéletes bírása.

Javadalmazás: évenként 1220 kor. készpénz, körülbelül 150 kor. lódíj, 8 ürm³ kemény dorongfa, évenként egy öltöny vászon- és egy öltöny posztóruha és egy butorozott szoba.

*Gróf Breunner örökösei
erdészeti hivatala*

(7) Zseliz (Báns megye).

Uri ruhák készítéséhez való

jó brünni posztót és Lódent

legjutányosabb gyári áron szállít

Etzler és Dostal, Brünn

Schwedengasse 5/z.

Számos magyar erdőhivatal egyenruhaszövet szállítói.

**A gyárból való közvetlen bevásárlás
nagy előnnyel jár.**

Dús mintagyűjtemény a tavaszi és nyári évszakra, megtekintésre bérmentve. — Magyar levelezés.

(I. VI.5.)

HIRDETÉSEK felvételnek a kiadóhivatalban
Budapest, V., Alkotmány-u. 6.